

Concurrentie

God, kerk, theologie, ze komen in alle varianten voor. Dat geldt ook voor dominees, zo begreep ik onlangs toen ik in Amsterdam op billboards pastorale gesprekken *advertised* zag onder het kopje: ‘Het hoge woord er uit’, aan te vragen bij het Levensvragenloket. Dat kan pro deo, maar je mag er ook 120 euro per gesprek voor betalen. Ik dacht dat we met ‘Rent a Priest’ en ‘www.moederoverste.nl’ al over de schrik heen

waren. Feit is echter dat we met een smeltkroes van veranderingen te maken hebben. Buiten de muren geplaatste geestelijk verzorgers concurreren met spirituele consultants of zingeving-zzp’ers. Jonge dominees zoeken de grenzen van charitatief werk weer op, al vinden ze daar ongetwijfeld diaconale vrijwilligers op hun pad of doorgewinterde heilsoldaten. Psychologen – inmiddels eveneens bedreigd – hebben zingeving ontdekt en ontwikkelen zich tot adviseurs in levenskunst, narratieve coaches of simpelweg *mindfulness*-therapeuten. Dat ze daarin rouwdeskundigen uit de uitvaartbranche of palliatief ondersteuners naast zich moeten dulden, deert hen niet. De markt kan kennelijk veel hebben, maar alles concurreert met iedereen.

Deze kleurenrijkdom valt misschien te waarderen, ze zorgt in ieder geval ook voor problemen. Allereerst omdat ze aan de broodwinning van theologen en religiewetenschappers raakt. Maar die variëteit roept natuurlijk vooral ook vragen op naar de *concerns* van de mensen die de zorg betreft: gaat het om hun geloof, om spiritualiteit, zingevingsvragen, levenskunst, welzijn, kwaliteit van leven? En zijn die mensen feitelijk beter af met de diensten die hen worden betoond? De vragen zijn natuurlijk simpel te beantwoorden met een beroep op de werking van vraag en aanbod: de markt bepaalt wel wat werkt. Maar dergelijke eenvoudige antwoorden lijken wat snel aan de normatieve lading en spirituele betekenis van religies voorbij te gaan.

In dit themanummer van *Handelingen* willen we de vraag beantwoorden wat nodig is om theologen goed voor te bereiden op het werkveld waarin zij als professionals werkzaam zullen zijn. Hoe moet er geprogrammeerd worden in de initiële en post-initiële opleidingen? Voor welk werkveld en welk publiek moet opgeleid worden? Wat is er nodig bij studenten theologie of religiewetenschappen? Moeilijke vragen, maar wellicht ook weer niet lastiger dan de problemen waarvoor veel pastores en geestelijk verzorgers in het veld tegenwoordig nu eenmaal staan. ◀